

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

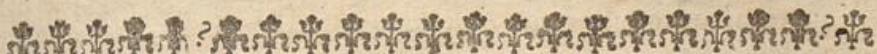
Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt IX. Edictiones Parlamenti nouæ aduersus lesuitas, & alios Catholicos. Ex iis causa Religionis asseritur. Tres, & septuaginta Sacerdotes in exilium pelluntur. Hinc Elizabethæ laudata clementia. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

Edictiones Parlamenti nou& aduersus Iesuitas, & alios Catholicos. Ex iis causa Religionis assertur. Tres, & septuaginta Sacerdotes in exilium pelluntur. Hinc Elizabetha laudata clementia. Hayuuodi iustus ardor. Huic discessui obstat nititur, Executioni mandatur exili⁹ sententia. Falsas accusations habet disertè proœmium sententia ipsius ob quas pronuntiata est.

C A P V T . I X .

AEST annus 1585. tanto nobis memorabilior quanto clodium quas scribendas proponit pars maior attinet ad Societatem. Anni ergo principio comitia ordinum in Parliamentum Londoni coacta, mense Martio confessum suum inaugurarunt edictio- ne sanguinolenta, & infami, cuius infamiae fuisset acerbior quam seueritatis dolor nisi palam, & regno & mundo constitisset, in primoribus quatuor publici Consiliariis & Reginæ Ministris, quos ego non nomino, & qui tunc omnia poterant, fuisse idem fas, & nefas; candorem & fraudem; vim & æquitatem; falsum & verum; in causis inquam Sacerdorum & religionis, censemabantur hæc palam ab omnibus apud illos indiscriminatim ita vnum esse, ut si vel publicis, vel priuatis suis rationibus conduce- rer, æquè vtrumvis adhiberent; ex quo deterius innocentibus siebat quam flagitious, dum ij dupli opprimerentur malo; dedecore scilicet afflictæ calumniæ ad aliquam speciem æquitatis indictæ pœnæ adspergendarum; flagitosi pœna tantum. Pono hic verba proœmij quo sententia Parliamenti damnationis causas & pœnarum præmittit. [Cum paucis, inquit, ab annis huic missi venerint, pergañque perpetuo in Angliam, & coeteras alias maiestatis Regiæ ditiones, quidam homines qui se Iesuitas & profidentur & vocari volunt; Seminaristæ quidam Sacerdotes, aliique trans mare inauguriati ordinibus ex ritu Ecclesiæ Rom. vtque illorum iuridicis confessio- nibus multisque argumentis clarè probatum est, non hac solum mente hoc venerint, vt auerterent populos ab debita Reginæ Obedientia, verum etiam vt seditiones, & rebellia miscerent, & maiestatis suæ regna mani-

L 1

festis diuoriis scinderent, non sine grauissimo regalissimæ ipsius personæ periculo, regnique totius pernitie, nisi exitio instanti, mature eatur obuiam; eam ob rem, &c.

Ingens fragor verborum & formidabilis, nihilo tamen nunc veriori prolata vocis imagine tot præstantium capitum, quot Parliamentum præsentes conflabant; quæm æquè mendaci stylì silentio alia, nuper orbis totius oculis edita; *Iustitia Britannica* auctore, proin falsi quoque in luce mortalium omnium ab Alano connicta pleno, & inexpugnabili ad singula responso; sed nec desunt etiam post Alanum, qui edicti huius Parliamentarij, atrox procemium non satis intelligent, nec possint veram eius sententiam cernere. Doceri siquidem à Parlamento, optent vel vnius nomen Sacerdotis, cui repetita omnium vis & barbaries tormentorum, & exaggerata promissa montium aureorum, excusserint syllabam ex qua iudicij vlliis etiam tenuis deduci vmbra potuerit, venisse in Angliam aut illum, aut reliquos è Societate vel Seminariis, vel aliunde Sacerdotes, alia mente aliisve consiliis, nisi vt errantes ab heresi reuocarent ad professionem Catholici nominis, salua de cetero fidelitate, obsequio, & amore in Elizabetham terreni imperij Dominam? Hanc si naëtus esset suspectam syllabam Britannicæ scriptor Iustitiae inter Sacerdotum tot iudicia, & causas quæ (omnia cum posset) impromptu habebat pro arbitrio scrutari, & voluere, quo pacto non illam amouisset Britannicæ suæ labanti Iustitiae fulcrum potens, & necessarium? quo loco præterisset illam producere? quo modo millies non repetiisset? quoties Sacerdotem, quoties extortam ex eo confessionem inferuisset singulis paginis, vt præiudicio vnius, reos statueret vniuersos? sed commodiori libuit vti compendio, & cum neminem vnum tantorum nactus esset reum, reos fingere vniuersos.

Iam vero Decreti articulis, iubentur imprimis Iesuitæ, Sacerdotes seminiorum, & quiuis alij à primo Elizabethæ anno ad præsentem ævi quintum & octogennium, seu vicennalia regnantis, siue in Anglia, siue alibi terrarum, Romanæ sedis initiati potestate, regno facessere dierum spatio quadraginta; iis elapsis puniri vt reum maiestatis quisquis eorum aliquem sciens recte exceperit. Redire iuuenes ante sextum mensem qui missi trans mare; post autem biduo quam terram legerint Episcopo coram se proximo sistere, vel conseruatori pacis, præstituri concepta primo Elizabethi anno forma iusurandum. Sexto vero post mense, si remigrauerint extra regnum, rei esse violatæ maiestatis; eos interea qui vel pecunia, vel subficio alio iis adfuerint, poena plecti *Præmunitiois*, hoc est omnibus bonis, & perpetuo carcere multari. Tam feris legibus iusto prolixius digestis subditur disertè. [Decretum præterea & sanctitas decreto poenas, neminem petere Iesuitam, seminarij Sacerdotem Diaconum, Clericum, aut religiosum qui post dictos quadraginta dies, aut triduo saltem post regressum cuiquam è regni Archiepiscopis, seu Episcopis aut pacis conservatoribus non abnuerent subiici, iurare in religionem; spondere chirographo professionem perpetuam,

perpetuam, præstandæ omnibus Reginæ legibus, decretis & statutis seu iam positis, siue olim condendis obedientia.] Qua ex particula magnus Præful, idemque nobis coæus historicus sapienter aduertit quod iam cum Catholici Angliæ viderant, cum, & illam, & reliqua Decreti verba perpendent; illas in Reginam coniurationes quas editi huius exordium præmit-
tit, aliud non fuisse, præter ludum fallendo populo concinnatum; veram autem & solam eius causam extitisse, immane odium religionis Catholicæ.
Ut enim obseruat quisquis is fuerit qui notis Edictum primus illustrauit,
illa ratum certumque habendi iurata promissio, quicquid decreuerit Re-
gina de Religione, vindicari qui possit vel à periurio evidenti, si iurat non
facturus, vel à promissione Tritheismi, Arianismi, etiam Atheismi, si quid
eiusmodi execrabilis portenti, iubere Regina voluerit? & hoc recusat hæc
& reformata Religio feminæ tantum capiti imperium imponit in morta-
lium omnium capita, quæ illud Christi Vicario negat, Petri successor, pro-
missione licet fidei nunquam defecturæ ab ipsomet tributum, & confirmata
cum Deo; eiisque assertionibus, & doctrinis Catholicos securè inhæren-
tes, audet ingenij seruulis arguere, quæ placitis feminæ qualibuscumque
vult omnes obsequi & parere.

In decreto sed frustra (nam pauci exiere, subiere pro iis alij) illo, in-
quam, indicto Sacerdotibus Catholicis exilio, spectauit Regina ut sedente
ad hoc Parlamento, nouum mundo daret suæ clementiæ ostentum, mutata
illorum plærisque in exilium morte, ac Londino primum, Eboraco deinde
aliorumque ergastulis locorum, ad septuaginta eiecit in Galliam, quod
eius historici humanitatis prodigium incomparabile Catholicis exprobrant
nihilo minoribus scilicet pensandum gratis quam immortalibus, quod iis
vitam donarit, quam nisi scelere, & iacrilegio auferre non poterat. Sed
penitus iactantiae huius timatus facinus ex ludi regula qui tunc publicis in
rebus ludebatur, deprehendit, non fuisse clementiæ Regiæ, sed commodi
laudem.

Sublato ex viuis Alenconij Duce fautor Belgarum rebellium, rogatus
fuerat Henricus III. eidem succedere, negauit aperte Christianissimus, &
dedit repulsæ Christianissimam rationem, negans per summum Pontificem,
& sacros canones licere cum hæreticis fœderari, at quibus, inquit, hæ-
reticis? qui editiōnibus iniquis; transuersis iudiciis, & crudelissimis mor-
tibus, innocentes necant Sacerdotes? quo responso Regina magnam par-
tem quietis, in bellis eorum à quibus timebat domesticis, reponere solita,
sensit se adigi, ut minus vrile, vtiliori postponeret, & septuaginta Sacerdo-
tum libertate qui nec possent mortui prodesse, nec longinqui nocere, au-
cuparetur fœdus cum Henrico; quod vrāmis in partem cederet, tam
luculentæ spectaculo veniæ, multum sibi amoris, & famæ apud populum
cernebat accedere, qui solo rerum colore pascitur. Præterquam quod plu-
rimum conferebat hæc liberalitas ad parandam in Sacerdotes Catholicos
nouam, si quos velle occidere crudelitati viam; visum enim iri coactam
id facere, nec nisi clementia prætracte abusos, severitate compulsam do-
mare.

L 1 2

Ad priorem trajectum nauim consenderunt vnius supra viginti diuersis Londini custodiis educti, quos inter de Societate Hayuodus, Bosgrauius, & Hartus, de quibus inferius. Octodecim censuit velificatio altera, in quibus Eduardus Ristonus Sacerdos nobilis singulariter memorandus, morti quidem olim cum Campiano, sententia iudicium addictus, sed ab iis dilata dum liberet eum occidere, nunc demum exul. Huic diarium debemus Turris Londonensis, quod sèpè citauimus, eiùsque augmentum quo Sanderti creuit historia, quam totam auctore iam in hibernia defuncto recognitam edidit tam acti Protestantium cruciatu, ut extra lineam stylum effuderit Camdenus, veris offensus tam multis sibi odiosis libro illo in lucem proditis. Quare illum inter exules Eduardus, inquit, *Ristonus, ille qui impie ingratus in Principem, cui vitam debuit, publicatis scriptis malitia virus illico euomus.*

Hunc ergo à nobis æquum est audiri ea repetentem quibus interfuit in exilio Sacerdotum ad nos spectantia, ne verbo quidein iis dempto, vel addito.

Erant tunc, ait, Londini ergastula tūm noua tūm vetera confessoribus referta, cui Equitis Martij nomen est Sacerdotes censebat ad triginta præter laicos; erant nihilominus aliquot in Turri aliisque per urbem custodiis residui, ante triennium cum Campiano ferè ad mortem damnati, & illuc interea suspensi quotidiana carnificis expectatione. Atque hi, nec omnes, et si erat causa omnibus communis; nec item soli, sed designati quidam, & Londini solum, diuerso sunt lecti è carcere, nam prætermitti sunt alij toto regno innumerabiles.

Dicto autem à magistratibus ad transportandos illos extra regnum die, dantur sui cuiusque carceris custodi eorum nomina; iubeturque illis exilij denuntiari sententia, & profectionis dies, ut se viatico munirent, nam quod multi putabant suppeditandum de publico; tamdiu solum indultum, quamdiu in naui forent, suo quique interea ut prius arctati carcere, prohibiti que omni alloquo, nisi cui carcerarius adesset difficile poterant necessaria tum ad iter, tum in tempus exilij parare, qui fuit non leuis ad pœnam exilij accessus.

Iussis tamen Reginæ vrgentibus, quisque sibi ab suis quod poruit, agenti, & vestium collegit. Mutato exinde saepius profectionis die, anni tandem vicesimo primo, qui nostræ præerant deportationi, destinatos exilio à carcerariis colligunt vnum, & viginti. Omnes vnam in nauim consenserunt, quæ stabat expectans ad portam Turris Tamesi obuersam: iussos consendere, aliquos ex nobis, acerbis pupugit iniuriæ dolor præserit R.P. Hayuodum. Amarè igitur, & aperte queri, sine causa, & culpa, & iuris forma, indemnatos nefas esse patria eiici; nulla planè vi abscessuros, nec deserturos dulcissimam patriam, & populares Catholicos; in eorum potius oculis cupidè morituros, & testem illorum fidei ac nostræ sanguinem daturos: illuc in præsentiarum, habitu osque id beneficij summi loco. His eum aures occludi cerneret Hayuodus saltem, inquit, mandati quod vobis iniunctum est proferte autographum, & sententiæ qua exilij dam-

namur

namur à Regina: sed ne in hoc quidem auditus est; inter amicorum salutes, & lacrimas, mare versus portandi vento committimur, quoad post biduum nauigationis R. P. Gaspar Hayuodus cum aliis impetrarunt deum precibus repetitis, exilij sententiam, & mandatum, videre ac legere. Primoque intuitu, concepta hæc verba cum legeret, homines esse propria ipsorum & aliorum confessione, rebellionum reos, & machinationum in Reginam & regnum, conuictosque huiusmodi scelerum vniuersos vel ipsorummet ore, vel eorum qui perfidiæ similis, & carceris socij fuerunt, & fuisse quidem mortem commeritos, sed quod nunc attinet Reginam esse illorum exilio contentam; & iubere illos præsenti rescripto deportare. Ad hæc querinos omnes, & magnis vocibus expostulare impæctam calumniam, factam nobis atroci cum iniuria fraudem; nec nostrum cuipiam, nec Catholicorum quidquam vñquam extortum quod rebelliones oleret aduersus Reginam, & patriam, aut suspicionem illarum vel minimam ficeret imo ex iis qui aderant vñum, eadem exilij damnatum sententia, (erat his Ioannes Colingtonus) captum olim cum P. Campiano, & eadem falso traductum accusatione, fuisse reuicta calumnia, iudicio publico absolutum. Dicebat multa in communem causam P. Gaspar Hayuodus instabatque supplex, ut reduceremur in Angliam ad depulsiones nostras, & defensiones pro tribunali integrandas. Sed responsum à deductoribus nihil quicquam istorum ad se pertinere nisi Regij mandati executionem. Pergentes itaque consolabamur inuicem nostram infamiam, & hoc ipsum gaudentes ibamus quod hanc pro Christo contumeliam ferremus patienter. Vbi Deo Duce nauis Galliam attigisset & applicisset Bononiam, inde varias in vrbes Galliæ ut cuique commodius disiecti, denique Remos, confluximus ad Alanum, nostrum omnium parentem optimum. Potro in hoc multorum itinerum flexu quicumque de nostris occurrisserit, notabamus illos nostra causa magnopere anxijs, perctebruerat vel ab hæreticis vel à malevolis fœdus rumor, nos ipsos periculis territos incubuisse huic exilio imperrando, deserendōque pugnæ campo; quin & in quibusdam ad religio nem spectantibus nonnullos ad hæreticorum arbitrium inflexos; quod ex nobis cum certè discerent fuisse falsissimum, statèque nos etiam in proximeti si facultas daretur, repetendæ quibusvis periculis Angliæ, mirificè lati Deo gratias agebant. Iam in hoc relictæ nobis vitæ, patriæ tantum exceptæ beneficio, clementia regia buccas inflent aduersarij, & quanto plures sunt exules, tanto illam splendere magnificentius apud alias nationes; propterea nuper eadē nobiscū crudelitate, & fraudulentia ex Eboraci, & Hulli ergastulis duos, & viginti, eiecere item in Galliam; omnes Sacerdotes præter diaconum; omnes perpessionibus, catenis, ærate attritos, annorum alios sexaginta, septuaginta quosdam vnum etiam ex iis octogenarium, nonnullos annis viginti sex in ærumnos, carcere & inter hæreticorum manus patientissimè exactis. Paulò post denique, Septembbris nimirum vigesimo quarto, eadem qua primos barbarie, alios triginta Sacerdotes, duobus cum laicis è

Guillelmi Parryi vita improba & mors peior. Machinatio fictæ coniurationis ab eo composita. Deinde proditionis vera ad Elizabetham interficiendam. Quam proditionem dissuasisse illi P. Guillelmus Crittonus probatur. Idque testatur publicè Regina. Et mandat Crittonum è Turris custodia educi, tum suæ restitui libertati.

C A P V T X.

ER T I V M hoc anno in Anglia calamitatis actum dedit Guillelmus Parryus, cuius in historia nomen perpetuauit sua improbitas, futuri aliqui ut si nunquam in viuis fuisset. Gerebat se quidem, sed extra Angliam, proviro nobili, nuntiabatur ex Anglia, ne fortunæ quidem esse mediocris; iuris peritia, titulo saltem notus, sed fronte plus valens, atque audacia quam toto capite cœterum ingenio vafer, & si quis tunc alias ludificare, fingere, perplexari doctus, sequé dolis inuoluere tam multis & variis, quibus secum præstantes & innocentes vitos inuoluerat, ut iis se tandem strangularet, quibus vero strophis, quam breuissimè refero. Ab anno igitur superioris ævi septuagesimo ad octogesimum cum fideum Reginæ ac morigerum præbueret ingens illi ab ea stipendijs & vitæ auctarium accessit, quam illi patibulo raptam donauit incolumen, cum esset iam ad furcas damnatus, ob crimen tam propudiosum ut nec conscientiam (quod ait ipsem) exprobantem ferens, nec nomen oculos, deseruerit Angliam, data prius fide Valsango, Cæilio, aliisque Consilij Regij ministris. Futurum se illis pro exploratore, sed in Hispania præsertim, quod ipse denique vulgatum inter Catholicos cum rescisset, nouam excogitauit vafritiem, quam sibi in Gallia & in Italia processuram felicius censuit ad emendandam in Anglia conditionis pristinæ fortunam. Lugdunum peruectus in Guillelmum Crittonum incidit natione Scotum, nuper illuc Camberio missum, mancipauitque se illi penitus, & magnum anteactæ vitæ dolorem præferens, effictum rogauit ut se de pessimo Protestante, in optimum mutaret Catholicum. Sua hic egregia pietas, & pietati par Crittono prudentia præsto fuit,